

Kampány a madarak áramütésének megelőzésére

Felhívás elektromos oszlopok ellenőrzésére

2009. október 01-31.

Kedves Tagtársak, Madárbarátok, Természetvédők!

Önkéntes felmérők jelentkezését várjuk a madarak áramütésével kapcsolatos országos szintű felmérésekhez. Az idei már a 7. országos felmérés, amelyet most is a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület (MME) szervez, az adatok feldolgozását a korábban megszokott módon az MME Monitoring Központja végzi majd.

A felmérés időpontja: 2009. október 01-31. között

A felmérés fontos információkat szolgáltat ahhoz a munkához, mely elősegíti azon törekvésünket, hogy a különösen veszélyes oszlopokat mielőbb szigeteljék.

Bár az áramütés problémája évtizedek óta ismert, s az MME és a hazai természetvédelmi szervezetek eddig is nagyon sokat tettek a megoldás érdekében, madárvédelmi szempontból megnyugtató eredmény nem született. A veszélyes szakaszok továbbra is védett és fokozottan védett madarak ezreit pusztítják el minden évben.

Akadálymentes Égbolt

2008. február 26-án a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium (KvVM), az MME és a hazai villamos energia ellátás képviselői aláírták az Akadálymentes Égbolt megállapodást, a kis- és közép feszültségű vezetékek mentén elpusztuló madarak védelmére.

A megállapodás alapján az MME és a KvVM átadták az áramszolgáltatók számára azoknak a vezetékszakaszoknak a pontos térképi lehatárolását, amelyek madárvédelmi szempontból veszélyesnek minősíthetők. Az áramszolgáltatók az ez alapján kidolgozott ütemterv alapján tudják tervezni, mely szakaszokon és milyen madárvédelmi megoldásokat kell alkalmazniuk, amennyiben átalakításokat végeznek az adott szakaszon. A megállapodás szerint 2020. januárig minden madárvédelmi szempontból veszélyes vezetékszakaszt átalakítanak madárbaráttá.

Mit tehet Ön, ha be szeretne kapcsolódni a felmérésbe?

- 2009. október 01-31. között járjon végig lakhelye közelében egy vagy több, tetszőlegesen kiválasztott közép feszültségű szabadvezeték szakaszt, és vegye számba az áramütés vagy vezetéknek ütközés következtében elpusztult madarakat. A felméréshez adatlapot, a kitöltéshez részletes útmutatót biztosítunk. Igény szerint térképet is tudunk küldeni a felméréndő területről.
- Ha korábban valamelyik vezetékszakaszon már végzett felmérést, s most újra végigjárná azt a szakaszt, akkor azt is megteheti. Ilyen esetben kérjük, hogy jelezze ezt az adatok megküldésekor.
- Ha nincs ideje vagy lehetősége az oszlopok nyomvonalán végigmenni és megszámolni az elpusztult madarakat (pl. azért, mert a növényzet ezt éppen nem teszi lehetővé), de egy-egy szakasz mentén azonosítani tudja az oszlopok típusait, akkor azokat az adatokat is rögzítheti az adatlap 2. részén (lásd az útmutatóban), hiszen az oszloptípusok eloszlása, és azon belül is különösen a szigetelt oszlopok aránya, szintén hasznos információk számunkra.
- Kérjük, ha módjában áll, akkor fotózza le a felmért gyilkos oszlopokat és GPS-el mérje be a pontos helyüket is!
- Az adatlapokat 2009. november 10-ig várjuk a lent megadott címen, melyeket a beérkezés után azonnal feldolgozunk, és sajtótájékoztató keretében ismertetjük a felmérés eredményeit.
- Kérünk mindenkit, aki részt tud venni a felmérésben, részvételi szándékát jelezze felénk, hogy a megfelelő útmutatást és az adatlapokat időben elküldhessük!
- Természetesen a megadott időszakon kívüli felmérések eredményeit is várjuk, hiszen minden egyes ellenőrzött oszlop és feldolgozott adat segítheti munkánkat.

Jelentkezés:

Görögh Zoltán - Telefon: 20/372-4280 - E-mail: gorogh.zoltan@mme.hu

Az e-mail-en történő jelentkezés és adatközlés esetén kérjük, hogy az „Elektromos felmérés” tárgyat használja, s mindenképpen jelezze, hogy mely település(ek) külterületén végezne felméréseket.

Az adatlap és a felmérés módszereit részletező útmutató letölthető a Monitoring Központ honlapjáról, ahol a felmérések korábbi eredményeiről is részletes információk találhatóak: www.mme-monitoring.hu (a [Monitoring programok > Középfeszültségű oszlopok felmérése \(KFO\)](#) menüpont- és a [Hírek > KFO program hírei](#) menüpont alatt.)

Középfeszültségű oszlopok felmérése (2004-2008) - néhány összefoglaló adat a korábbi évekből

A korábbi felmérések során talált madártetemek eloszlása

2009. februárig feldolgozott adatok alapján
Időszak: 2004-2008

Készült az MME Monitoring Központban, 2009.02.23.

1. ábra

Az elmúlt 5 évben több mint száz önkéntes, a nemzeti parkok és az MME munkatársai vettek részt a KFO felmérésekben. Ezek során mintegy 24000 oszlopot ellenőriztek, melyek közül közel 2000 oszlop alatt találtak elpusztult madarakat (8,3%).

Az eddigi felmérések alapján megfelelő információkkal rendelkezünk arról, hogy mely fajokat érinti leginkább az áramütés veszélye a külterületeken található középfeszültségű (főként 20kV-os) szabadvezeték szakaszok mentén.

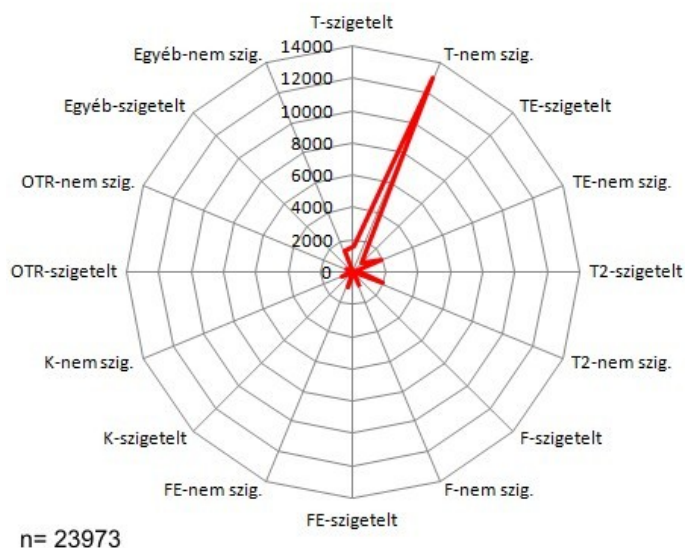
Felmérőink 64 madárfaj 2784 egyedét azonosították, melyek között például a világszerte veszélyeztetett parlagi sas és kerecsensólyom egyedei is jelentős számban voltak (lásd 1. Táblázat).

A 2. ábrán jól látható, hogy a legnagyobb számban az ún. T típusú oszlopok tartják a középfeszültségű vezeték szakaszok legnagyobb részét (54%), s ennek megfelelően a gyilkos oszlopok között is ezek vannak a legtöbben (3. ábra, 39%).

Ha megvizsgáljuk, hogy mégis melyik típus a legveszélyesebb, akkor láthatjuk (4. ábra), hogy bár számuk jelentősen kevesebb, de az ún. feszítő oszlopok (F és FE), szakaszkapcsolók (K) és oszlop transzformátorok (OTR) kiugróan nagy arányban pusztítják el a rajtuk megpihenő madarakat. A 4. ábrán az is megfigyelhető, hogy a szigetelt feszítő oszlopok is hasonló mértékben veszélyesek, mint az egyéb típusok szigetelés nélkül. Ennek oka a legtöbb esetben a szigetelések nem megfelelő kivitelezése.

Ezúton is köszönjük felmérőink munkáját!

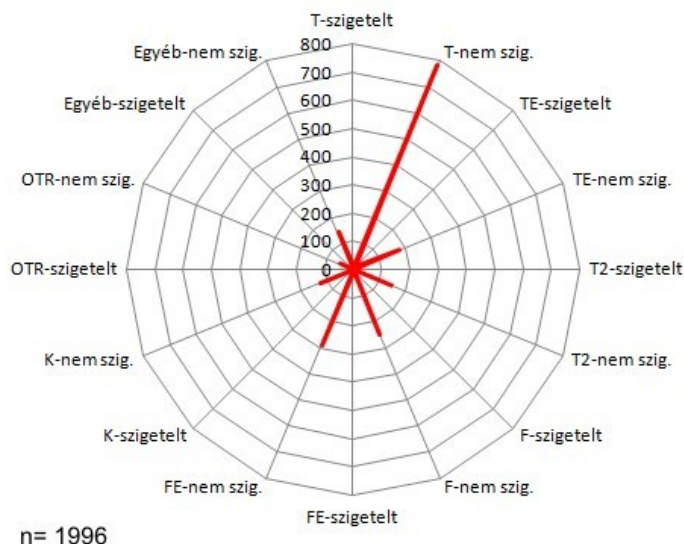
A felmért oszlopok számának eloszlása típusaik szerint

n= 23973

2. ábra

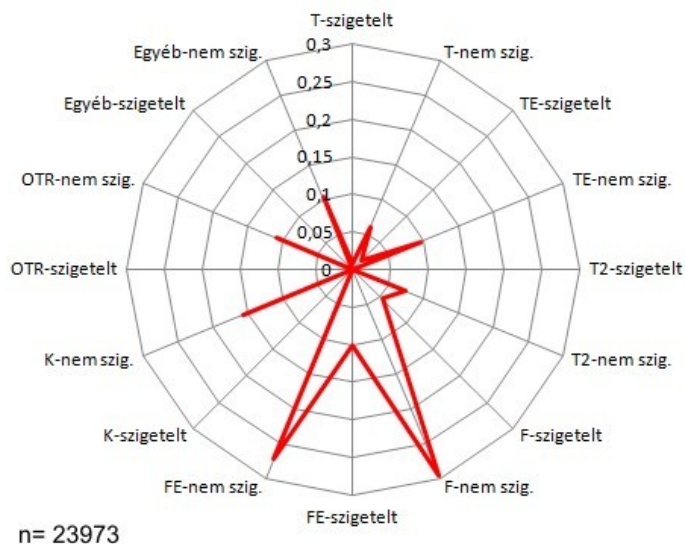
A gyilkos oszlopok számának eloszlása típusaik szerint

n= 1996

3. ábra

A gyilkos/felmért oszlopok aránya a főbb típusok esetén

n= 23973

4. ábra

1. Táblázat **Az elpusztulva talált egyedek megoszlása madárfajok szerint**
(az egyedek egy részét csak magasabb rendszertani egységig tudták meghatározni)

Tudományos név	Egyedek száma	Tudományos név	Egyedek száma	Tudományos név	Egyedek száma
<i>Accipiter gentilis</i>	22	<i>Columba livia f. domestica</i>	48	<i>Nycticorax nycticorax</i>	1
<i>Accipiter nisus</i>	4	<i>Columba oenas</i>	23	<i>Pandion haliaetus</i>	1
<i>Accipiter sp.</i>	1	<i>Columba palumbus</i>	10	<i>Parus major*</i>	1
<i>Accipitriformes</i>	2	<i>Columba sp.</i>	20	<i>Passer domesticus*</i>	2
<i>Anas crecca*</i>	1	<i>Coracias garrulus</i>	43	<i>Passer montanus*</i>	5
<i>Anas platyrhynchos*</i>	3	<i>Corvus corax</i>	25	<i>Passeriformes</i>	4
<i>Anas sp.*</i>	1	<i>Corvus corone cornix</i>	159	<i>Phasianus colchicus*</i>	11
<i>Anser anser*</i>	3	<i>Corvus corone corone</i>	2	<i>Pica pica</i>	392
<i>Aquila chrysaetos</i>	2	<i>Corvus frugilegus</i>	104	<i>Picus canus</i>	1
<i>Aquila heliaca</i>	21	<i>Corvus monedula</i>	11	<i>Picus viridis</i>	1
<i>Aquila sp.</i>	1	<i>Corvus sp.</i>	67	<i>Rallus aquaticus*</i>	1
<i>Ardea cinerea</i>	8	<i>Coturnix coturnix</i>	1	<i>Streptopelia decaocto</i>	46
<i>Ardea purpurea</i>	1	<i>Dendrocopos sp.</i>	1	<i>Streptopelia turtur</i>	12
<i>Asio otus</i>	13	<i>Egretta alba</i>	9	<i>Strix aluco</i>	5
<i>Athene noctua</i>	2	<i>Erithacus rubecula*</i>	1	<i>Sturnus vulgaris</i>	226
<i>Aves (nem határozható állapotban)</i>	55	<i>Falco cherrug</i>	16	<i>Sylvia atricapilla*</i>	1
<i>Botaurus stellaris</i>	1	<i>Falco peregrinus</i>	7	<i>Tringa glareola*</i>	1
<i>Bubo bubo</i>	3	<i>Falco sp.</i>	11	<i>Turdus merula*</i>	6
<i>Buteo buteo</i>	549	<i>Falco tinnunculus</i>	370	<i>Turdus philomelos*</i>	1
<i>Buteo rufinus</i>	3	<i>Falco vespertinus</i>	16	<i>Turdus pilaris*</i>	1
<i>Buteo sp.</i>	6	<i>Garrulus glandarius</i>	2	<i>Turdus sp.*</i>	2
<i>Ciconia ciconia</i>	376	<i>Grus grus</i>	2	<i>Turdus viscivorus*</i>	1
<i>Ciconia nigra</i>	10	<i>Haliaeetus albicilla</i>	1	<i>Tyto alba</i>	8
<i>Ciconiiformes</i>	2	<i>Lanius excubitor</i>	2	<i>Upupa epops</i>	1
<i>Circus aeruginosus</i>	11	<i>Larus canus</i>	1	Összesen	2784

* Feltételezhetően nem áramütés következtében pusztult el (pl. ragadozómadár prédájaként került az oszlop alá).

Összeállította: Nagy Károly (MME Monitoring Központ), 2009. szeptember 24.